

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 2831/2021
28.12.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: др Драгише Б. Слијепчевића, председника већа, Јасмине Стаменковић, др Илије Зиндовића, Татјане Матковић Стефановић и Татјане Миљуш, чланова већа, у правној ствари тужиоца АА из ..., кога заступа пуномоћник Милош Шебек, адвокат из ..., против тужене Школе за ... у ..., коју заступа директор ББ из ..., Државно правобранилаштво, Одељење у Краљеву, ради спречавања злостављања на раду и накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 1482/21 од 08.07.2021. године, у седници одржаној 28.12.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ посебна ревизија тужиоца изјављена на пресуду Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 1482/21 од 08.07.2021. године.

УСВАЈА СЕ ревизија тужиоца.

УКИДАЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 1482/21 од 08.07.2021. године и пресуда Вишег суда у Новом Пазару П1 4/20 од 17.03.2021. године и предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Новом Пазару П1 4/20 од 17.03.2021. године, ставом првим изреке, одбијен је у целини као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се утврди према туженој да је тужилац континуирано злостављан на раду од 10.10.2012. године од стране одговорног лица школе, директора ББ, на начин што је тужиоцу пред другим запосленима повишеним гласом викао и претио, говорећи „Ја ћу те заклати, удавити, бацити кроз прозор, јел знате ви ко сам ја, само ми представљаш проблеме, ја ћу тебе да матирам“, а затим је без правног основа донео закључак о покретању дисциплинског поступка против тужиоца са обавештењем истакнутим на огласној табли школе и друштвеној мрежи вибер, да тужилац више нема обавезу чувања печата школе, да нема приступ документацији за обављање послова секретара, да ће свако располагање документацијом која није у функцији посла бити санкционисано, стварајући код колега, пријатеља и познаника према тужиоцу непријатељско, понижавајуће и увредљиво окружење, а затим је, обуставио дисциплински поступак који није ни вођен где је уместо решења о обустави поступка

на огласној табли школе и друштвеној мрежи вибер објавио шифре болести тужиоца без појашњења да је болест последица претрпљеног стреса на радном месту, након чега је дана 03. и 04. марта 2020. године, организовао да се из канцеларије тужиоца изнесу сви предмети и средства за рад да би се дана 05. марта 2020. године након расправе у канцеларији директора школе у холу обратио тужиоцу повишеним и претећим гласом „са тобом ћу једино завршити онда када те више не буде“, те је оваквим својим континуираним злостављањем туженог на раду, повредио тужиочево достојанство (у изреци пише очигледно грешком тужиоца), углед и лични професионални интегритет, изазвао страх и погоршање општег здравственог стања, са намером да погоршањем услова рада, тужиоца доведе у изолацију и наведе да на сопствену иницијативу раскине радни однос и откаже уговор о раду, те да се убудуће забрањује директору ББ наведено понашање које представља злостављање на раду, што је тужени дужан да призна и обезбеди извршење наведене забране у року од осам дана од дана пријема пресуде, под претњом принудног извршења. Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужени да му на име накнаде материјалне штете због мање исплаћене плате по основу одсуства са посла, услед претрпљеног стреса на радном месту у периоду од 12.09.2018. до 07.02.2020. године, исплати износ од 200.000,00 динара, на име накнаде нематеријалне штете због претрпљених душевних болова, због повреде угледа, части, слободе и права личности износ од 200.000,00 динара, због претрпљеног страха износ од 150.000,00 динара са законском затезном каматом почев од дана доношења пресуде, па до исплате под претњом извршења. Ставом трећим изреке, одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 1482/21 од 08.07.2021. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђена пресуда Вишег суда у Новом Пазару П1 4/20 од 17.03.2021. године. Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован захтев тужиоца за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне другостепене пресуде, тужилац је изјавио благовремену ревизију због погрешне примене материјалног права, са предлогом да се о ревизији одлучи као о изузетно дозвољеној примени члана 404. Закона о парничном поступку.

Одлучујући о дозвољености ревизије у смислу члана 404. ЗПП („Службени гласник Републике Србије“ број 72/11...18/20) Врховни касациони суд је оценио да су испуњени услови за одлучивање о посебној ревизији ради уједначавања судске праксе, због чега је одлучено као у ставу првом изреке.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду на основу члана 408. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС" бр. 72/11... 55/14) и утврдио да је ревизија тужиоца основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, произилази да је по наводима тужиоца исти од директора туженог ББ континуирано злостављан на раду и то следећим поступцима: дана 10.10.2020. године директор туженог пред другим запосленима повишеним гласом је викао на њега и претио говорећи: „ја ћу те заклат, удватит и бацит кроз прозор, не знате Ви ко сам ја, само ми представљаш проблеме, ја ћу тебе да матирам“; затим је без икаквог основа донео закључак о покретању дисциплинског поступка против тужиоца са обавештењем истакнутим на огласној табли школе и друштвеној мрежи „вибер“ да тужилац нема обавезу чувања печата школе, да нема приступ документацији за обављање послова секретара, да ће за свако располагање

документацијом које није у функцији посла бити санкционисан, стварајући код пријатеља и познаника према тужиоцу непријатељско, понижавајуће и увредљиво окружење, а затим је обуставио дисциплински поступак који није ни вођен, где је уместо решења о обустави поступка на огласној табли школе и друштвеној мрежи „вибер“ објавио шифре болести тужиоца без појашњења да је болест последица претрпљеног стреса на радном месту, након чега је дана 03. и 04. марта 2020. године организовао да се из канцеларије тужиоца изнесу сви предмети и средства за рад, да би дана 05. марта 2020. године након расправе у канцеларији директора школе се обратио тужиоцу повишеним и претећим гласом: „са тобом ћу једино завршити онда када те више не буде“. Тужилац сматра да му је на овакав начин повређено његово достојанство, углед, лични и професионални интегритет, изазвао код њега страх и погоршање општег здравственог стања, са намером да се тужиоцу погоршањем услова рада доведе у изолацију и доведе у ситуацију да на сопствену иницијативу раскине радни однос отказом уговора о раду. Овакво понашање директора школе, тужилац није пријавио надлежнима, већ је сачинио службене белешке и то 10.10.2012. године, 18.06.2018. године и 15.07.2019. године. Одређеним белешкама је констатовано да га је директор терао да ради незаконите послове и да га је 15.03.2020. године позивао да у време ванредне ситуације обавља одређене послове (мимо Уредбе Владе о корони).

При овако утврђеном чињеничном стању нижестепени судови су закључили да су докази које је наводно приложио тужилац ниске доказне снаге који би указали на околност да је над њим извршена дискриминација на радном месту. Садржина састављених белешки у току поступка није доказана до степена истинитости и извезности постојања одређених чињеница. Даље, дисциплински поступак против тужиоца је покренут због неоправданог изостајања са рада у периоду од 01.02. до 22.02.2019. године и због неовлашћеног присвајања документације школе – уговора о раду са ВВ и приказивањем његових личних података адвокату ГГ која је податке употребила за иницирање инспекцијског надзора, али је дисциплински поступак обустављен због болести тужиоца. Промене у организацији послова извршене су у циљу напредовања школе, а замена браве је извршена због нестанка документације и предострожности, па је сходно томе тужилац и позван да преузме кључ од своје канцеларије. Тужилац није пружио доказе да му је директор ББ 10.10.2012. године упутио речи повишеним тоном: „ја ћу те заклат, удавит, бацит кроз прозор, не знате Ви ко сам ја“.

Због свега изнетог, назначене радње не представљају радње злостављања које су садржински одређене у одредби члана 6. Закона о спречавању злостављања на раду (у даљем тексту Закон). Стога је захтев тужиоца у целости неоснован, јер други део захтева (захтев за штету) зависи од првостављеног захтева. При свему овоме другостепени суд налази да тужилац за догађаје из службене белешке број .. од 10.10.2012. године, 18.06.2018. године, поступак није покренуо пред надлежним судом у року из члана 29. у вези члана 22. и члана 14. став 2. Закона о спречавању злостављања на раду.

По оцени Врховног касационог суда оваква правна аргументација нижестепених судова не пружа довољно уверљиве елементе у прилог њене прихватљивости. Ово је из следећих разлога: Нижестепени судови налазе да су докази и наводи тужиоца – презентирани суду, ниске доказне снаге, те да тужилац у току поступка није учинио вероватним да је извршено злостављање, да у смислу члана 31. Закона о спречавању злостављања на раду не постоји терет доказивања на страни туженог у смислу ове одредбе. Члан 6. цитираног Закона доста широко дефинише лепезу потенцијалних радњи које могу бити окарактерисане као понашање извршиоца у смислу злостављања

на раду. Закон не опредељује степен вероватноће који поступак може представљати злостављање из цитираног члана Закона, али јасно предвиђа да доказивање да није било понашања које представља злостављање је на послодавцу. Другостепени суд, у прилогу своје аргументације наводи да поступак у вези догађаја из службене белешке од 10.10.2012. године и 18.06.2018. године није покренут пред надлежним судом у року из члана 29. у вези члана 22. и члана 14. став 4. Закона. Међутим, другостепени суд, иако наводи члана 22. Закона посебно не узима у обзир став 2. овог члана који предвиђа да „рок из става 1. тог члана почиње да тече од дана када је последњи пут извршено понашање које представља злостављање“. Стога ако је у вези задње радње која се везује за злостављање (обзиром да радња злостављања мора да постоји у континуитету), испоштован рок, онда се радња злостављања мора посматрати у целом континуитету уназад, под условом да се те радње могу сматрати повезаним. Сходно томе, тај правни аргумент другостепеног суда не може се сматрати прихватљивим. У контексту изнетог, оцењујући све радње које тужилац назначује као злостављање, а нижестепени судови закључују да су докази које тужилац износи ниске правне снаге уз погрешно тумачење члана 31. Закона, не може се прихватити да је од стране нижестепених судова донет правилан закључак да је тужбени захтев тужиоца неоснован. Због погрешне примене материјалног права, чињенично стање није правилно утврђено, што је исходovalo доношење неправилне одлуке.

У поновном поступку, првостепени суд ће имати у виду примедбе Врховног касационог суда и по истима поступити. Уз правилно тумачење одредби члана 22. и члана 31. Закона, утврдиће чињенично стање ради оцене да ли се радње на које се позива тужилац могу оценити као дискриминаторске у смислу члана 6. Закона, да ли су одређена понашања директора туженог вршена у складу са оправданим очекивањима и предузимања потребних радњи у циљу интереса заштите установе у којој се ради, или не. Након потпуног и правилног утврђења чињеничног стања и правилне примене законских прописа донеће закониту одлуку.

Имајући у виду напред изнето, Врховни касациони суд је на основу члана 416. став 2. одлучио као у изреци.

Председник већа - судија
др Драгиша Б. Слијепчевић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић